REZOLUŢIUNEA RAPORTULUI CONTRACTUAL ÎN SISTEMUL DE DREPT DIN R. MOLDOVA

Corina ŞEREMET

CZU: 347.44(478) corina.sheremet@gmail.com

The article analyses the theoretical aspects that refer to the subject of the termination of the contracts, their relation to the principles of private international law and the placement in the context of the realities of the Republic of Moldova. This study presents the substantive clauses based on which, were issued court decisions on the termination and revocation of contracts concluded after the modernization of the Civil Code of Republic of Moldova.

Contractele sinalagmatice sunt guvernate de principiul forţei obligatorii a contractului care prevede că fiecare parte trebuie să execute ceea ce s-a obligat prin contract. Totuşi, există cazuri în care fie din rea-credinţă, fie în condiţii independente de voinţa creditorului, clauzele contractuale nu sunt respectate, iar rezoluţiunea este remediul care permite ruperea contractului şi restituirea prestaţiilor efectuate.

Modernizarea Codului civil al R. Moldova a unificat terminologia, rezoluţiunea fiind termenul care defineşte orice rupere a contractului ca urmare a unei neexecutări esenţiale din partea unei părţi contractante.

Conform principiilor UNIDROIT şi DCFR, părţile pot declara rezoluţiunea unilateral, fără intervenţia instanţei de judecată [5].

Pentru a solicita rezoluţiunea, este esenţial ca din partea debitorului să existe o neexecutare esenţială a contractului, iar înainte de a o opera, debitorului i se înaintează o notificare prin care i se acordă un termen suplimentar pentru executare. Executarea cu întârziere a prestaţiei poate fi considerată o neexecutare esenţială, în funcţie de faptul la ce se aştepta creditorul la încheierea contractului. Creditorul poate solicita rezoluţiunea chiar şi până la scadenţa contractului, atunci când înţelege că debitorul nu va executa prestaţia.

La încheierea contractului, părţile pot conveni asupra clauzelor de rezoluţiune şi le pot stipula direct în contract.

Rezoluţiunea contractului are ca efect desfiinţarea lui şi, implicit, a raportului juridic născut între părţile contractante [1]. În continuare, părţile nu mai sunt în întârziere pentru obligaţiile neexecutate dar stinse, şi nu pot purta răspundere pentru aceasta. În acelaşi timp, creditorul care declară rezoluţiunea păstrează dreptul la despăgubirile sau penalităţile acumulate la data rezoluţiunii şi suplimentar.

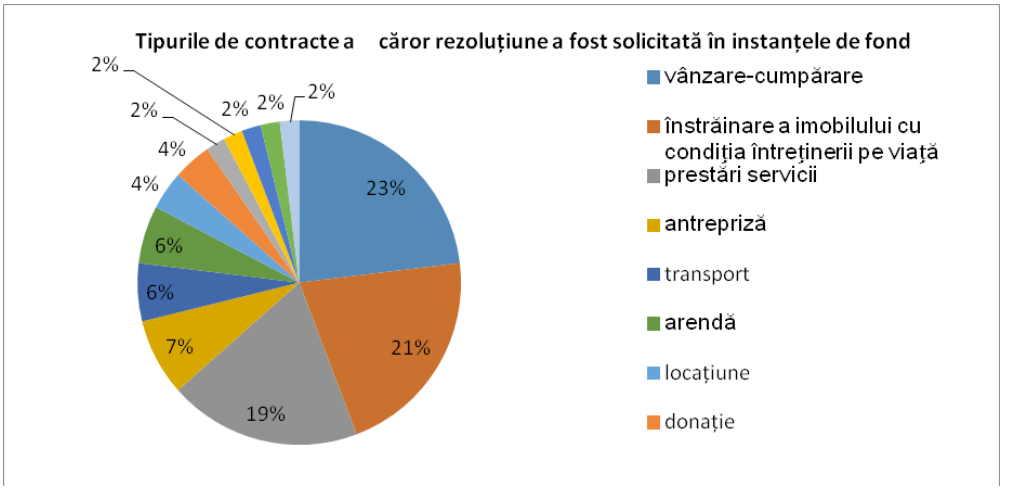
Rezoluţiunea obligă părţile de a restitui prestaţiile executate şi, pentru a preveni îmbogăţirea nejustificată, veniturile realizate executare în continuarea obligaţiilor contractuale, iar creditorul este în drept să ceară acoperirea prejudiciului produs prin

neexecutarea contractului, cu excepţia cazului când debitorului nu-i este imputabilă clauza rezoluţiunii.

Aspecte practice ale rezoluţiunii raportului contractual

Pentru a stabili specificul hotărârilor judecătoreşti emise de instanţele de fond ale R. Moldova în ceea ce ţine de rezoluţiunea raporturilor contractuale, au fost analizate 52 de hotărâri judecătoreşti emise în perioada 01.03.2019-20.05.2022, pentru raporturile contractuale încheiate după intrarea în vigoare a noului Cod civil.

Astfel, cele mai multe hotărâri au vizat rezoluţiunea contractelor de vânzare-cumpărare, a înstrăinării bunului cu condiţia întreţinerii pe viaţă şi de prestări servicii [Diagrama]

Diagramă. Proporţia tipurilor de contracte care au ca obiect rezoluţiunea raportului contractual examinate de instanţele de fond ale R. Moldova

În urma cercetărilor şi a aprecierii cauză-efect, s-a stabilit că din cauza pandemiei de COVID-19 în instanţele de judecată au fost înaintate cereri de chemare în judecată privind rezoluţiunea contractelor de transport, or zborurile anulate şi ofertele companiilor aeriene care nu au răspuns nevoilor clienţilor i-au făcut pe aceştia să ceară restituirea contravalorii biletului de călătorie procurat pentru o anumită dată, compensarea prejudiciului moral şi a cheltuilelilor de jduecată.

Este de menţionat că în două hotărâri a fost identificată folosirea termenului de „reziliere a contractului” şi, respectiv, „revocare a donaţiei”. Conform noilor prevederi ale Codului civil, termenul de rezoluţiune se aplică oricărei „ruperi a raportului contractual”, termenii de „reziliere”, „revocare” etc. au sensul de rezoluţiune [2].

În hotărârile ce vizează contractele de consumator, s-a constatat că instanţa de judecată, pe lângă aplicarea Codului civil, aplică şi îşi întemeiază motivarea inclusiv pe Legea privind protecţia consumatorilor nr. 105 din 13 martie 2003, lege care oferă şi alte remedii consumatorilor în caz de depistare a viciilor bunului procurat.

Ca urmare a examinării cauzelor, instanţele de fond au emis hotărâri de admitere a solicitărilor privind rezoluţiunea contractelor în 40 de cauze sau în 77% din totalul hotărârilor emise. Respingerea acţiunilor s-a bazat, în mare parte, pe lipsa probelor administrate de către reclamanţi, sau prezentarea probelor insuficiente, dar şi pe neconcordanţele dintre lucrurile de facto şi solicitările sau argumentele reclamanţilor indicate în cererile de chemare în judecată.

Pe lângă solicitarea de a rezolvi raportul contractual, adresarea în instanţa de judecată permite debitorului să solicite, pe lângă declararea rezoluţiunii şi a repunerii în poziţia anterioară, încasarea prejudiciului material, a prejudiciului moral suportat, a dobânzii de întârziere, a penalităţilor şi a cheltuielilor de judecată. Cert este că pentru a convinge instanţa de judecată despre temeinicia rezoluţiunii şi a necesităţii încasării sumelor menţionate, este necesar a prezenta probe pertinente şi concludente.

Referinţe:

1. BAIEŞ, S. ş. a. *Drept civil. Teoria generală a obligaţiilor*. Chişinău: Tipografia Centrală, 2015.
2. CAZAC, O. *Adnotare la art. 1084. Codul civil adnotat*. Disponibil: animus.md/adnotari/1084/ (accesat la 30.03.2022).
3. POPA, I.-F. *Rezoluţiunea şi rezilierea contractelor în Noul Cod civil*. Bucureşti: Universul juridic, 2012.
4. Baza de date a hotărârilor Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie. disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/db_col_civil.php , (accesat la 02.05.2022).
5. Principiile UNIDROIT privind contractele comerciale internaţionale 2016, disponibil https://www.unidroit.org/wp-content/uploads/2021/06/Unidroit-Principles-2016-Romanian-bl.pdf, (accesat la 02.05.2022).

Recomandat
***Ion CREȚU**, magistru în drept*